

عصر جدید ترورهای سیاسی؛ از آبه تا خان

تشدید دوقطبی‌ها و تقابل جریان‌های سیاسی باعث افزایش خشونت و ترور سیاستمداران در نقاط مختلف جهان شده است

ترور ناموفق عمران خان، نخست‌وزیر سابق پاکستان، تنها چند روز پس از آن رخ داد که مهاجمی با هدف آسیب رساندن به نانسی پلوسی، رئیس مجلس نمایندگان آمریکا، به خانه او در سانفرانسیسکو حمله کرد. هفته‌ها قبل تر نیز مردی با نزدیک شدن به کریستینا فرناندز کرشنر، رئیس‌جمهور سابق آرژانتین، در شهر بوئنوس آیریس قصد داشت به صورت او شلیک کند که موفق نشد. پیش از این حمله در شهر ناری ژاپن، آبه شینزو، نخست‌وزیر سابق این کشور، هدف حمله مسلحانه قرار گرفت و جان خود را از دست داد. سال گذشته نیز جوونل موئیز رئیس‌جمهوری هائیتی، در خانه‌اش به ضرب گلوله کشته شد. این حملات سریالی علیه چهره‌های شناخته شده سیاسی به‌طور بالقوه نشان‌دهنده عصر جدیدی از ناپایداری در عرصه جهانی سیاست است.

پس از سال‌ها که بمبگذاری‌های تروریستی تیرتیر نخست اغلب رسانه‌های جهان بود، اکنون موج جدید حملات مستقیم علیه سیاستمداران یادآور دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ است؛ زمانی که شخصیت‌های سیاسی شناخته‌شده‌ای چون جان اف کندی، رئیس‌جمهور آمریکا و مارتین لوتر کینگ فعال مدنی آمریکایی، کشته شدند. کالین پی کلار، یک مشاور اطلاعاتی و امنیتی، به روزنامه واشنگتن پست می‌گوید: «هشامبر کسانسی هستند که می‌خواهند علیه چهره‌های شناخته شده سیاسی اقدام کنند. با این حال عوامل مختلفی وجود دارد که باعث می‌شود تا شمار ترور شخصیت‌های سیاسی در سال‌های اخیر بیشتر شود، از جمله ظهور جریان‌های راست‌گرای افراطی.»

بر اساس آمار پایگاه جهانی داده‌های تروریسم در دانشگاه مرلیند، اواخر دهه ۱۹۸۰ نیز دوره‌ای سوده که حملات علیه چهره‌های سیاسی افزایش یافته است. این روند در سال ۲۰۱۴ نیز بار دیگر اوج گرفت و تلاش برای ترور شخصیت‌های دولتی در سراسر جهان به‌طور چشمگیری افزایش یافت. ارن میلر، مدیر پایگاه جهانی داده‌های تروریسم دانشگاه مرلیند، به واشنگتن پست می‌گوید: «در سال‌های گذشته حملات زیادی علیه مقام‌های سطح پایین انجام شده که در اغلب موارد رسانه‌ای نشده است اما زمانی که این حملات رهبران سیاسی برجسته‌ای چون عمران خان یا نانسی پلوسی را هدف قرار می‌دهند، خبرساز می‌شوند.» به گفته میلر، بیشترین آمار حملات علیه مقام‌های دولتی مربوط به افغانستان پیش از تسلط طالبان به‌ویژه در سال ۲۰۲۱ بوده است؛ زمانی که طالبان و دیگر گروه‌های تروریستی از جمله داعش از حملات هدفمند علیه مقام‌های دولتی استفاده می‌کردند.

سوق‌فصد به افراد گاهی می‌تواند تغییرات مهم سیاسی را باعث شود. به‌عنوان مثال برخی از حملات، مسیر تاریخ را تغییر داده‌اند. البته اغلب به همان شکلی که عاملان این حملات در نظر داشتند. برای مثال، ترور آرشیدوک فرانترس فردیناند، ولیعهد اتریش، در سال ۱۹۱۴ در سراپوو جرگه جهانی اول را زد. دیدگاه‌ها نسبت به ترور هم می‌تواند در طول زمان دستخوش تغییر شود. در هند هم می‌تواند که ماهاتما گاندی رهبر محبوب استقلال هند را ترور کرد اکنون از سوی برخی از حامیان حزب حاکم بهار ایتا جانانا «وطن پرست» قلمداد می‌شود. حتی در شو که کشته‌اند آبه شینزو در ژاپن که هشتم جولای (۱۷ تیر ماه) اتفاق افتاد نیز نتیجه غیرمنتظره‌ای در برداشت: مردم این کشور برای نخستین بار انگیزه‌های عامل ترور را جدی گرفتند. تنسویا یاکامی عامل حمله به آبه شینزو، بعدها به پلیس گفت انگیزه‌اش از حمله به نخست‌وزیر سابق ارتباط او با گروهی مذهبی موسوم به «کلیسای متحد» بوده است. حزب آبه پس از تیرپوزی در انتخابات وعده داده بود که به ارتباط خود با این گروه پایان خواهد داد؛ وعده‌ای که بعدها از آن غیب‌شینی کرد.

ژاپن با وجود فرهنگ نسبتاً صلح آمیزش سابقه قابل توجهی در ترورهای سیاسی دارد. اما کشورهایی چون انگلیس که ترور شخصیت‌های سیاسی در آن انگشت‌شمار بوده نیز در سال‌های اخیر شاهد روند رو به رشد این پدیده بوده‌اند. به‌عنوان مثال، از سال ۲۰۱۶ تاکنون حداقل ۲۰۲۲ کشته‌شده‌اند. در برزیل که همواره در موسم انتخابات خشونت‌های سیاسی به‌طور چشمگیری افزایش پیدا می‌کند نیز شمار حملات علیه نمایندگان و حامیان احزاب سیاسی در گردهمایی‌های انتخاباتی منتهی به انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۲ بیشتر شد. به‌اعتقاد کارشناسان، حداقل بخشی از افزایش ترور‌ها در سال‌های اخیر به‌دلیل تغییرات تکنولوژیک است. به‌عنوان مثال، آبه شینزو توسط اسلحه‌های دست‌ساز هدف حمله قرار گرفت؛ اسلحه‌ای که دسترسی به آن در ژاپن چندین دشوار نیست. یا مثلاً نیکلاس مادورو، رئیس‌جمهور ونزوئلا، در سال ۲۰۱۸ توسط یک هواپیمای بدون سرنشین مورد سوءقصد قرار گرفت که البته ناموفق بود. گفته شده، دسترسی به این پهپادها در ونزوئلا برای عموم مردم به راحتی امکان‌پذیر است. بروس هافمن و جاکوبور کارشناس مبارزه با تروریسم در شورای روابط خارجی، اخیراً در یادداشتی که برای وبسایت آمریکایی «فار آن راکر» نوشته‌اند در افزایش ترور‌هایی که با حمایت دولت‌ها انجام می‌شود نیز اشاره کرده‌اند. در این یادداشت به‌طور مشخص به ترور محمد خاشقچی، روزنامه‌نگار عربستانی به دستور محمد بن سلمان ولیعهد سعودی، یا ترور مایک جونگ نام، برادر رهبر کره‌شمالی توسط عوامل کره‌شمالی در ژاپن اشاره شده است.

این مسئله یک روی دیگر هم دارد؛ قطب‌بندی‌های روزافزون سیاسی در سراسر جهان و تشدید تقابل‌ها در فضای مجازی باعث شده تا مجرم‌رادیکال‌تر شوند. در این شرایط حامیان چنین اقداماتی نیز فضای لازم برای توجیه حمله اخیر به منزل خشونت‌آمیز را دارند؛ نمونه آن، توجیه توطئه اخیر به منزل نانسی پلوسی از سوی حامیان دونالد ترامپ است.

بین‌الملل

شهر کربلا در عراق در آستانه جنگ در شرق اوکراین. عکس: نیویورک تایمز

جهان ابرچالش‌ها

گرمایش زمین، تنش‌های ژئوپلیتیک، همه‌گیری و ویروس‌های جدید و جنگ سایبری بخشی از مهم‌ترین ابرچالش‌های امروز جهان هستند

گزارش ۱

شاید اگر تا همین ۲۰ سال پیش صحبت از ذوب شدن یخچال‌های قطبی و خطر گرم شدن کره زمین برای زندگی انسان‌ها به میان می‌آمد، این تهدیدات چندان جدی گرفته نمی‌شد یا در خوش‌بینانه‌ترین حالت، طرح چنین تهدیداتی در رسانه‌ها به گروه‌های محیط‌زیستی محدود بود. اما این روزها صحبت از تغییرات آب و هوایی در بسیاری از کشورها به شعارهای انتخاباتی و محافل سیاسی راه یافته است. ثبت دمای کم‌سابقه ۴۰ درجه سانتی‌گراد در تابستان امسال در لندن، پایتخت انگلیس نشان داد که زمین از مرحله گرم شدن گشته و در حال جوشیدن است. با وجود اهمیت غیرقابل انکار بحران گرم شدن کره زمین، اما تحولات آب و هوایی تنها چالش این روزهای جهان نیست و جهان ما با مجموعه‌ای از بحران‌ها روبه‌روست که «توریل روبینی» در گزارشی با عنوان «عصر ابرچالش‌ها» در وبسایت «براجکت سندیکیت» این چالش‌ها را مورد بررسی قرار داده است.

در این گزارش گفته شده که ما در حال وارد شدن به عصر جدیدی هستیم که بیشتر به دهه‌های پرآشوب و تاریک بین سال‌های ۱۹۱۴ و ۱۹۴۵ شباهت دارد. در واقع تهدیدات بزرگ، نه فقط آینده ما را به خطر می‌اندازد، بلکه شغل، درآمد، اقتصاد و به‌طور کلی زندگی مردم جهان را نیز تهدید می‌کند. نکته قابل توجه درباره این تهدیدات آنجاست که اینها در دوران پس از جنگ جهانی دوم، یعنی تا همین چند دهه قبل به‌طور کلی موضوعیتی نداشتند، اما به اعتقاد روبینی از حدود ۴ دهه گذشته جهان ما وارد وضعیتی پرحران شده که هر کدام به‌تنهایی می‌تواند تحولات بسیار گسترده جهانی را همراه خود داشته باشد.

گرمایش جهانی

به اعتقاد بسیاری از تحلیلگران، بحران جهانی آب و هوایی مهم‌ترین و واقعی‌ترین ابرتهدید جهانی است که اگر نادیده گرفته شود، فجایع اقتصادی و انسانی غیرقابل بازگشتی ایجاد خواهد کرد. حقیقت هم آن است که بلابای طبیعی تنها در سال جاری منجر به آوارگی میلیون‌ها نفر شده است. خشکسالی و موج گرم سراسر هند و پاکستان، جنوب صحرای آفریقا

گزارش ۲

روسیه بار دیگر به تل آویو نسبت به ارسال موشک‌های ضدهوایی و سامانه‌های دفاع موشکی به اوکراین خواهد داد. این هشدار پس از آن منتشر شد که ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین، گفت امکان همکاری اطلاعاتی میان کی‌یف و تل آویو وجود دارد و تل آویو با ارسال سیستم‌های بی‌سیم به این کشور موافقت کرده است؛ آن‌هم در شرایطی که مسکو بارها هشدار داده که اقدام رژیم صهیونیستی در ارسال تسلیحات به اوکراین حتی از طریق کشور ثالث را اقدام غیردوستانه تلقی خواهد کرد.

خط‌نشان‌های مسکو برای تل آویو در شرایطی است که فشارهای هرگونه تسلیحات به اوکراین به معنای عبور از خطوط قرمزى دولت شود که روسیه بر آن تأکید دارد. فشارها بر تل آویو برای ارسال تجهیزات نظامی به‌ویژه سامانه گنبد آهنین از زمان حملات موشکی و پهپادی روسیه به کی‌یف تشدید شد. با این حال تل آویو که نگران اقدامات تلافی‌جویانه روسیه در سوریه است تاکنون با این درخواست مخالفت کرده است. رژیم صهیونیستی هم‌زمان با صدور هشدارى از

شهرودندان خود در اوکراین خواست تا سریع‌الین کشور را ترک کنند. درخواست‌های غرب برای حمایت تسلیحاتی تل آویو از اوکراین در شرایطی بالا گرفته که اگر رژیم‌صهیونیستی به این درخواست‌ها پاسخ مثبت دهد، قطعاً با پاسخ ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه، روبه‌رو خواهد شد؛ به‌عنوان مثال، پوتین می‌تواند آزادی عمل ارتش رژیم‌صهیونیستی را در سوریه و لبنان محدود کند که نتیجه‌اش تشدید تهدیدهای استراتژیک علیه این رژیم خواهد شد. سیاستمداران اسرائیلی نگران این هستند که کمک به اوکراین پای تل آویو را به درگیری با یک قدرت جهانی بکشاند. تل آویو همچنین نگران آینده پهپودیان ساکن روسیه است. بنا بر این، اولویت‌های تل آویو در درجه اول آزادی عمل نیروهای صهیونیستی در سوریه است و

روبینی در گزارش خود می‌نویسد که اهمیت جنگ سایبری هنوز چندان جدی گرفته نشده؛ در صورتی که جنگ‌های سایبری فعالیت‌های اقتصادی و حتی امنیت عمومی شهروندان را تهدید می‌کنند. در پاسخ به این‌ساز ساختارها، دولت‌ها مجبور خواهند بود که هزینه بیشتری بابت امنیت در فضای اینترنت پرداخت کنند که این هزینه‌های بیشتر به‌صورت طبیعی به کاهش خدمات عمومی در دیگر بخش‌ها منجر خواهد شد.

همه‌گیری‌های جدید

به‌دلیل اربتباط بین تخریب محیط‌زیست و بیماری‌های مشترک بین انسان و دام، خطر ابتلا به بیماری‌های همه‌گیر جدید بیش از گذشته وجود دارد؛ چون حیات‌وحش، حامل پاتوژن‌های خطرناک است که آنها بیش از گذشته در تماس نزدیک و مکرر با انسان و دام قرار می‌گیرند. بر این اساس اگر از اوایل دهه ۱۹۸۰، ما همه‌گیری‌های خطرناکی مانند اچ‌ای وی، سارس، مرس، آنفلوآنزای خوکی، آنفلوآنزای پرندگان، زیکا، ابولا و هم‌اکنون کووید-۱۹ تجربه کردیم، شواهد نشان می‌دهد که احتمال همه‌گیری‌های کشنده‌تر در آینده حتی بیشتر خواهد بود. ذوب شدن یخ‌های قطب شمال و به دنبال آن احتمال ورود ویروس‌ها و باکتری‌های خطرناکی که هزاران سال گذشته زیر یخچال‌ها پنهان بوده‌اند، اکنون یکی از منابع عمده تهدید برای همه‌گیری‌های گسترده در جهان است.

هوش مصنوعی

پیشرفت در حوزه دیجیتال به هر میزان که ممکن است گره‌گشا باشد، تهدیدات جدیدی را نیز متوجه جوامع خواهد کرد. با پیشرفت در هوش مصنوعی، روباتیک و سیستم‌های اتوماسیون مشاغل بیشتر و بیشتری از بین خواهند رفت. از سوی دیگر اقتصادهای پیشرفته شرکت‌های داخلی خود را هر روز تقویت و ترغیب می‌کنند تا از فناوری‌های صرفه‌جویی‌کننده در نیروی کار استفاده کنند و در این وضعیت طبیعی است که بسیاری از مشاغل معمولی در معرض خطر هستند. در گزارش ابرچالش‌ها به نقل از برخی از دانشمندان گفته شده که با ظهور هوش مصنوعی یا ابر هوش ماشینی، مسئله انسان هوشمند کاملاً منسوخ خواهد شد. این پیش‌بینی شاید هم‌اکنون چندان قابل درک نباشد، اما نمی‌توان تأثیر هوش مصنوعی را در این زمان این وضعیت به ضعف اقتصادی مردم و نابرابری بیشتر منجر خواهد شد.

جنگ سایبری

حوزه‌های امنیتی به فضای اینترنت گسترش یافته و تاکنون بارها حملات سایبری در کشورهای مختلف به دیگر کشورهای خارجی منتسب شده است.

بحران‌های اقتصادی

وضعیت اقتصاد کلان در بسیاری از کشورها مهم و نامیدانه به‌نظر می‌رسد. برای نخستین بار از دهه ۱۹۷۰، با تورم بالا و رکود تورمی در کشورهای غربی مواجه هستیم. تحولات اقتصادی و افزایش نرخ تورم در انگلیس و کشورهای اروپایی مانند فرانسه و آلمان نشان می‌دهد که این وضعیت در اقتصادهای پیشرفته کوتاه‌مدت و گذرا نخواهد بود.

روبین در گزارش خود، علت این وضعیت را ترکیب سیاست‌های ناکارآمد پولی، مالی و اعتباری می‌داند و می‌گوید کاهش عرضه به‌دلیل قرنطینه‌های دوران کرونا، افزایش نرخ موادغذایی و قیمت جهانی انرژی از سوی دیگر بسیاری از اقتصادهای بزرگ از جمله اروپا، آسیا، آمریکا و چین، عاملی هستند که اقتصاد جهانی را با تنگناهای بیشتری روبه‌رو کرده‌اند. عرضه را بیش از گذشته کاهش خواهد داد. علاوه بر همه اینها، تغییرات آب و هوایی نیز فشارهای رکود تورمی مداوم ایجاد می‌کند. خشکسالی، موج گرما، توفان و سایر بلاسای طبیعی به‌طور فزاینده‌ای فعالیت اقتصادی را مختل کرده و برداشت محصول را تهدید می‌کنند، در نتیجه قیمت مواد غذایی افزایش می‌یابد. در عین حال، قبل از اینکه سرمایه‌گذاری‌های کافی و مناسب در انرژی‌های تجدیدپذیر به نقطه‌ای برسد که بتواند تقاضای مورد نیاز انرژی را جبران کند، تقاضای کرین‌زدایی منجر به سرمایه‌گذاری کمتر در زمینه سوخت‌های فسیلی شده و این سرمایه‌گذاری کمتر به کاهش عرضه و به دنبال آن افزایش شدید قیمت انرژی‌ها دامن زده است.

نقل قول

تویاس بیلستروم
وزیر خارجه سوئد

هدف اولیه سوئد، عضویت در ناتو است؛ بنابراین دولت سوئد از شبه‌نظامیان کرد یگان‌های مدافع خلق (ی.پ.گ)، فاصله خواهد گرفت، زیرا در تلاش برای جلب موافقت ترکیه برای پیوستن به ناتو است. ارتباط بسیار نزدیکی بین یگان‌های مدافع خلق و حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک) وجود دارد. (آسوشیتدپرس)

ایهود اولمرت

نخست‌وزیر پیشین رژیم صهیونیستی بنیامین نتانیا‌هو، مرد ضعیفی است. او سرانجام ایتمار بن غفیر، عضو تندروی کنتست و دوستانش را ناامید خواهد کرد، زیرا نتانیا‌هو در سایه مواضع تندرو آن‌ها، شجاعت و قدرت کافی را ندارد. (رأی‌البوم)

رجب طیب اردوغان
رئیس‌جمهور ترکیه

ترکیه از زمان آغاز درگیری‌ها در اوکراین، به لطف روابط خوب با روسای جمهور روسیه و اوکراین، نقش یک نیروی متعادل‌کننده را ایفا کرده است. آنکارا در جریان درگیری‌ها در اوکراین، قدرت دیپلماتیک خود را به نمایش گذاشته است. نقش حیاتی ما در باز کردن کریدور غلات و همچنین میاده زندانیان، نمونه مهمی از قدرت دیپلماتیک ترکیه است. (تی.آر.تی)

خبر

ورود مهاتیر محمد ۹۷ساله به کارزار انتخاباتی مالزی

مهاتیر محمد، سیاستمدار ۹۷ساله مالزی و نخست‌وزیر سابق این کشور، شنبه به‌طور رسمی مبارزه انتخاباتی خود را برای حفظ کرسی‌اش در پارلمان آغاز کرد. مهاتیر محمد که رکورد مسن‌ترین رهبر سیاسی جهان را به نام خود ثبت کرده برای شرکت در انتخابات سراسری که قرار است حدود ۲ هفته آینده (۱۹ نوامبر) برگزار شود اعلام آمادگی کرده است. نخست‌وزیر سابق مالزی هم‌اکنون رهبری ائتلاف «ائتجم ملی مبارزه» را به‌عهده دارد که چندین حزب کوچک و شماری از سازمان‌های غیردولتی را شامل می‌شود. اسماعیل صبری یعقوب، نخست‌وزیر مالزی، چندی پیش به امید کسب اکثریت پارلمانی و تقویت پایگاه سیاسی خود خواستار برگزاری انتخابات زودهنگام در مالزی شد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، در اسبیل انتخابات، حزب متعلق به ابراهیم صبری یعقوب موسوم به حزب «سازمان ملی مالایی متحد» (بیوام او) با سرسخت‌ترین رقیب خود یعنی «ائتلاف امید» به رهبری آنور ابراهیم، رهبر کهنه‌کار اپوزیسیون مالزی، رقابت خواهد کرد.

کیوسک

هفته‌نامه اکونومیست انگلیس، گرمایش جهانی متوقف نمی‌شود

مجله اکونومیست با اشاره به آغاز کنفرانس آب‌وهوایی سازمان ملل متحد در شرم‌الشیخ مصر با حضور رهبران جهان می‌نویسد: اغلب کشورها یکی که در کنفرانس آب‌وهوایی پاریس حضور داشتند با اذعان به بحرانی شدن تغییرات آب‌وهوایی تعهد دادند که تولید گازهای گلخانه‌ای را محدود می‌کنند؛ تعهدی که عملی نشد و اکنون انتشار گاز‌های گلخانه‌ای نه تنها محدود نشده که بیشتر هم شده است. این در حالی است که جهان اکنون ۱٫۲درجه سانتی‌گراد گرم‌تر از دوران پیش از عصر صنعتی است. با توجه به تأثیر پایدار گاز‌های گلخانه‌ای و نبودامکان توقف انتشار آن در مدت کوتاه، عملاً هیچ راهی وجود ندارد که بتوان از افزایش دمای کره زمین و فراتر رفتن از سطح هشدار ۱٫۵درجه سانتی‌گراد جلوگیری کرد.